

Kom og set gongd á

GRØN almenn innkeyp

KEYP

GRØNT

GRØN almenn innkeyp í smáum samfelögum

Tað almenna hefur eina stóra nýtslu av vørum og tænastum. At seta grøn almenn innkeyp í verk hefur tí avgerandi týdning fyri at minka um umhvørvisárin, og fyri at fáa marknaðin meira burðardyggan. Norðurlond hava longu í fleiri ár arbeitt við at seta gongd á grøn almenn innkeyp. Vit í smáu samfeløgum eru ikki komin so langt, men vit kunnu hella okkum at royndunum hjá øðrum stovnum, øðrum býum og øðrum londum.

Hesin faldari er gjørdur til tín, sum er leiðari ella innkeypari á almennum stovni, og sum hugsar um, ella hefur gjørt av at fara undir grøn innkeyp.

Faldarin er serliga ætlaður smáum stovnum í smáum samfelögum, og her eru nógv góð ráð at fáa um, hvussu tú á ein einfaldan hátt kanst seta í verk grøn almenn innkeyp, og hvørjar fyritleytnir eru fyri, at átakið skal eydnast.

Vilji – grundfesti

- Vilji og eitt trygt grundfesti á stovninum sjálvum er mest týðandi fyritleytnin fyri, at ætlanin um grøn innkeyp ber á mál.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- At tryggja sær, at leiðslan, serliga ovasta leiðslan, hefur áhuga í hesum, og pliktir seg til at keypa grønt.
- At neyðug tíð og orka verður sett av til grøn innkeyp.

Vilji og grundfesti

Eldhugi og skylda

Tíð og orka

Ætlan fyri
upplæring

Grønur innkeypspolitikkur

- Orða ein einfaldan politikk um grøn innkeyp á tínum stovni.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Ikki er neyðugt at byrja á berum við at skipa ein heilt nýggjan innkeypspolitikk. Fá tær íblástur frá øðrum, ið longu hava ein yvirskipaðan politikk um grøn innkeyp, t.d. hjá landi, kommunum ella øðrum stovnum. Brúka verandi politikkir sum fyrimynd, og minst til at taka serlig atlit at tí, sum er mest viðkomandi og hóskandi fyri tín stovn.
- Leiðslan skal góðkenna grøna innkeypspolitikkinn og binda seg til at halda hann.
- Øll starvsfólk skulu kenna politikkinn, t.d. frá framløgu á felags fundi á stovninum.

Kunnleiki um
politikkinn

Upplæring

- Innkeyparar og brúkarar fáa upplæring í grønum innkeypi.
- Veitarar fáa upplæring um grøn innkeyp.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Ætlan um upplæring í grønum innkeypi skal gerast, og javnan endurskoðast.
- Tíð og orka skal setast av til upplæring í grønum innkeypi.
- Tað almenna eigur at taka stig til at læra veitarar upp.

PREI um upplæring

- Felags kunningarfundir fyri innkeyparum og veitarum
- Skeið í grønum almennum innkeypi

Mannagongdir

- Ger stutta mannagongd um græn almenn innkeyp á tínum stovni.
- Í mannagongdinni verður staðfest, hvörji krøv skulu lúkast, tá ið stovnurin keypir vørur og tænastr.
- Kanna eftir, hvørt tað er loyvt at seta krøv um, at ein vøra ella tænastr skal hava ávíst umhvørvismerki, t.d. Svanan ella ES Blómuna (EU Ecolabel), ella um tú í staðin skal brúka somu krøv, sum áður nevndu umhvørvismerki, tá ið tú ásetir og útgreinir umhvørviskrøvini fyri veitarunum.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Mannagongdir skulu vera einfaldar, stuttar og lættar at skilja.
- Um tú gert kekklistar, ansa so eftir at teir eru einfaldir og lættir hjá øllum at brúka.
- Tann, ið hevur ábyrgdina av innkeypi, hevur eisini ábyrgdina av grønum innkeypi.

Verkseting

- Byrja í smáum og halt síðan fram við einari vøru í senn.
- Brúka verandi vegleiðingar um græn innkeyp (sí leinkjur aðrastaðni í hesum faldara), har tú kanst finna upplýsingar um græn innkeyp og um hvørji krøv, stovnurin kann seta til vørur og tænastr, sum skulu keypast. Til dømis kanst tú byrja við kemikalium, t.d. vaski- og reingerðarevnum, orku, CO₂ ella burturkasti.
- Kekklistar verða nýttir.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Verkseting av grønum innkeypi skal vera einföld.
- Í byrjanini kann dentur verða lagdur á eitt ella tvey einföld umhvørvissatlit, t.d. orkunýtslu. Ansar tó eftir ikki at taka fokus frá øðrum týðningarmiklum parametrum.
- Samstarvið við veitarar og aðrar almennar innkeyparar eigur at vera opið og reiðiligt.

Útboð og eftirspurningur

- Við at velja grønar vørur og tænastr, kann almenni geirin, sum ein stórur leikari á marknaðinum, ávirka útboðið rætta vegin.
- Í nógvum førum lónar tað seg at keypa umhvørvissvinnarligt.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Gev gætur, at í smáum samfeløgum eru ofta fleiri smáir veitarar, ið selja nógvir ymiskar vørur frá ymiskum framleiðarum. Smáir veitarar hava ikki altíð orku til at seta seg inn í umhvørvissarbeiðið hjá øllum framleiðarum. Tí eigur tú at hjálpa veitarunum við at finna fram rættar upplýsingar. Minst til, hetta kann taka tíð.

Umhvørvismerktar vørur eru ikki altíð dýrari

Tá hildið verður fram

- Tað hevur stóran týðning, at leiðslan framhaldandi fylgir væl við nýggja grøna innkeypsháttinum, lutvíst fyri at halda innkeyparum stovnsins til, lutvíst fyri at menna mannagongdirnar fyri innkeypi.

TÝDNINGARMIKIÐ!

- Skipanin fyri grønum innkeypi skal byggjast upp og haldast viðlíka so líðandi.
- Lyklatøl kunnu setast upp og brúkast sum mál.

Einfaldar mannagongdir

Effektivt og realistiskt Lyklatøl

Innkeypstilgongdin

Eitt vælfyrireikað innkeyp krevur tíð og orku

- Legg tíð og orku í at fyrireika innkeyp. Hetta loysir seg í longdini.
- Lat samskiftið við veitarar vera opið og uttan mismun.
- Óneyðugt er at gera ov skjótt av, veitararnir hava eisini brúk fyri tíð til uppgávuna, t.d. fyri at fáa til vega skjalprógv um umhvørviseginleikar á vørum sínum.
- At hava opið samskifti við veitarar og at hava nóg góða tíð, er ein týðningarmikil fyritleykt fyri at menna marknaðin við umhvørvisvinarligum vørum.
- Finn fram til hvørjar vørur og tænar eru umhvørvismerktar, ella hava aðrar líknandi og álítandi váttanir/góðkenningar.
- Fá í lag samstarv og samskifti við fyrirkur og við tey, sum taka avgerðir um, hvussu enn fleiri umhvørvismerktar vørur og tænar kunnu fáast á marknaðin.

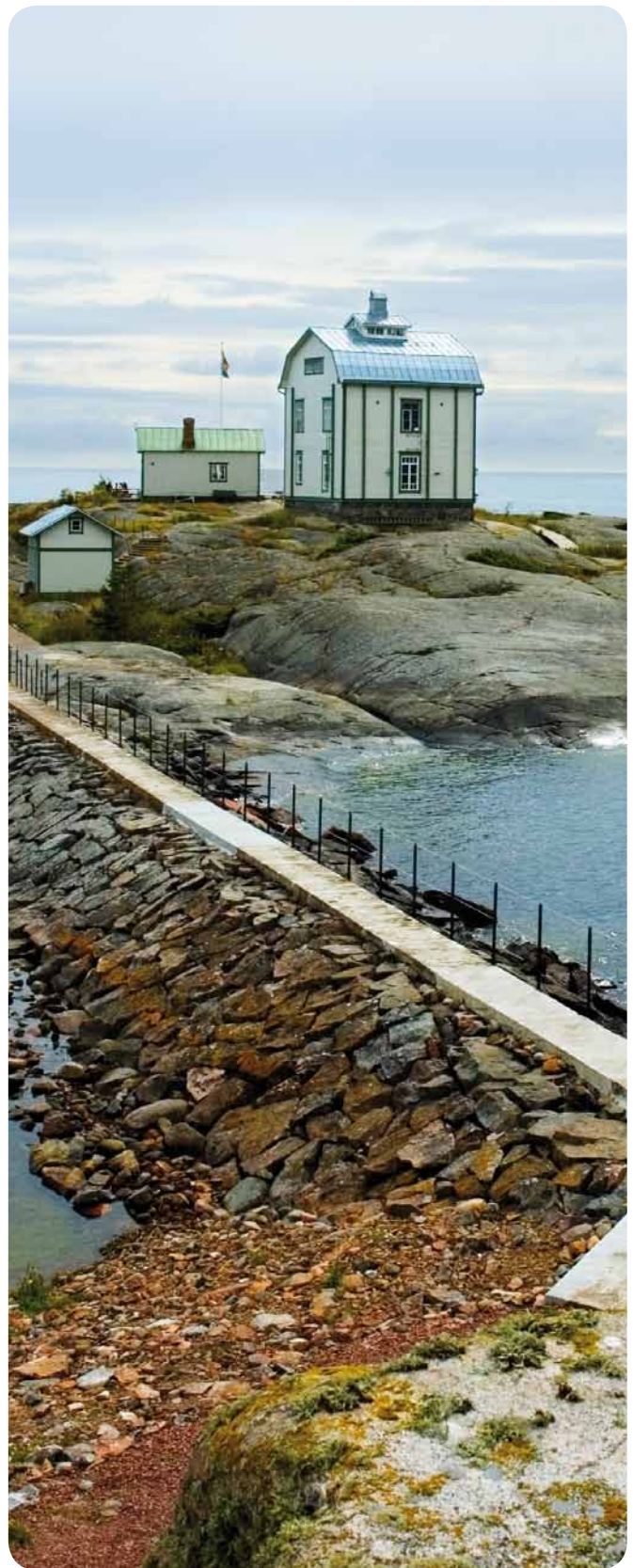
Kortleggja tørvin

Fyrirreika útbjóðingina

Bjóða út / tilboðsfyrirspurningur

Meta um tilboð

Keypa inn

Útvald umhvørvismerki og vegleiðingar

Álítandi umhvørvismerki eru merki, har ein triði partur hevur eftirlit við skipanini.

Dømi um álítandi umhvørvismerki

Almenna norðurlenska umhvørvismerkið, Svanurin, ið setur krøv um at taka atlit at heilsu, umhvørvi og veðurlagi, og varðar av 70 ymiskum vørubólkum, www.ecolabel.dk ella www.nordic-ecolabel.org

ES Blóman, sum í ES-høpi kann javnmetast við Svanan, varðar av umleið 30 vørubólkum, www.ecolabel.eu

Energy Star, ið er almenna merkið fyri orkueffektiva skrivstovuútgærð, www.eu-energystar.org

Dømi um álítandi merki fyri vistfrøðiliga framleiðslu

ES merkið fyri vistfrøðiliga framleiðslu, www.ec.europa.eu/agriculture/organic/home_da

Onnur merki fyri vistfrøðiliga framleiðslu

Tún
www.tun.is

Krav
www.krav.se

Statskontrolleret økologisk:
www.foedevarestyrelsen.dk

Vegleiðingar um grøn almenn innkeyp

- Vegleiðingar hjá Umhvørvisstovuni, www.us.fo/gront_innkeyp
- Vegleiðingar hjá Miljøstyrelsen (DK), www.miljoevejledninger.dk/
- Vegleiðingar hjá Miljöstyrelsensrådet (SE), www.msr.se/sv/Upphandling/
- Leinkja til “Køb grønt! Håndbog om grønne offentlige indkøb”, http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_da.pdf
- Íslendsk vegleiðing, www.vinn.is

Ráðgevar

Atlanticon

Bryggjubakki 4, Postboks 263, FO-110 Tórshavn, Føroyar
www.atlanticon.fo

EcoProfile

N.Järnvägsg. 17B 16, FIN-00100 Helsingfors, Finland
www.ecoprofile.fi

Umhvørvismyndugleikar

Umhvørvisstovan

Traðargøta 38, FO-160 Argir, Føroyar
www.us.fo

Umhverfisstofnun

Suðurlandsbraut 24, IS-108 Reykjavík, Ísland
www.ust.is

Ålands landskapsregering

Pb 1060, AX-22111 Mariehamn, Åland
www.regeringen.ax

Hesin faldari er eitt úrslit av verkætlanini “Verkseting av grønum almennum innkeypi í norðurlenskum smásamfeløgum”. Ísland, Áland og Føroyar tóku lut í verkætlanini, ið varð stuðlað av smásamfelagsbólkinum, sum er undirbólkur undir HKP-arbeiðs bólkinum hjá norðurlenska ráðharraráðnum. HKP arbeiðir við burðardyggari nýtslu og framleiðslu. Les meira um HKP og smásamfelagsbólkin her: www.norden.org/hkp

ANP 2013:761

ISBN 978-92-893-2604-9

norden

Nordisk ministerråd

Ved Stranden 18
DK-1261 København K
www.norden.org